

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/102
KARAR NO : 2021/127
KARAR TR : 01/03/2021

ÖZET: Sigortalı aracın u radı ı hasar bedelini ödeyen sigorta ırketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtı ı davanın, 2918 sayılı Kanun'un 19/01.2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi gözetildi inde, ADL YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : H.Sigorta A. .
Vekilleri : Av. S.K. Av. B.Ü. Av. A.T.A.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlü ü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Davacı sigorta ırketi tarafından sigortası yapılan 34 S.... plakalı aracın 11/08/2018 tarihinde Gümü hane li, Merkez lçesi, Hacıemin Mahallesinde karı mı oldu u yaralanmalı ve maddi hasarlı trafik kazası sonucu hasar görmü olması nedeniyle araç sahibine ödenen 20.500 TL'nin, davalı idarenin % 25 kusuru oranına tekabül eden 5.125 TL'lik mebla ın ödeme tarihinden itibaren i leyecek yasal faizi birlikte rücuen tazmini istemiyle davalı idare aleyhine idari yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. dari Yargıda

2. **Erzincan dare Mahkemesi 28/12/2018 tarihli ve E.2018/1347, K.2018/1464 sayılı dosyasında** "2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15 inci maddesinin 1-a bendi hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine" dair verdi i kararın 16/02/2019 tarihinde kesinle ti i anla ılmı tır. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı öyledir:

"...2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 13. maddesinde; "Karayolunun yapımı, bakımı, i letilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kurulu lar, karayolu yapısını, trafik güvenli ini sa layacak durumda bulundurmakla yükümlüdür. Çe itli ki i, kurum ve kurulu lar, karayolu yapısında yapacakları ve esasları yönetmelikte belirtilen çalı malarda; a) Yolun yapım ve bakımı ile görevli kurulu tan izin almak, b) Çalı maları, gerekli önlemleri alarak, aldırarak ve devamlılı ını sa layarak, trafik akımını ve güvenli ini bozmayacak tarzda yapmak, c) Zorunlu nedenlerle meydana gelen arıza, engel ve benzerlerini en kısa zamanda ortadan kaldırarak karayolunu kullananlara ve araçlara zarar vermeyecek duruma getirmek, d) ehiriçi karayolu kenarında çe itli tesislerin yapımı süresince; kaldırımlarda, tünel, tünel aydınlatılması ve benzerlerini yaparak güvenli geçi sa lamak ve yaya yollarını trafi e açık bulundurmak, zorundadırlar. Bu çalı malar sırasında meydana getirilen tehlikeli durum ve engeller bütün sorumluluk, bunları yaratan ki ilere ait olmak üzere zabıtaca kaldırılır, yapılan masraflar sorumlulara ödetilir." hükmüne, 110. maddesinde ise; " leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dâhil bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren - trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumlulu a ili kin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulundu u yer mahkemelerinden

birinde açılabilen i gibi kazanın vuku buldu u yer mahkemesinde de açılabilir." hükmüne yer verilmi tir.

Dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden; davacı ırkete 252091032450-0 sayılı poliçe ile kasko sigortalı 34 S..... plakalı aracın 11.08.2018 tarihinde Gümü hane li, Merkez lçesi. Hacıemin Mahallesinde karı mı oldu u yaralanmalı ve maddi hasarlı trafik kazası sonucunda olu an 20.500,00 TL'lik hasar bedelinin sigortalıya ödendi i, davacı ırket tarafından 10.10.2018 tarihli dilekçe ile davalı idareye yapılan rücuen tazmin ba vurusunun reddi üzerine bakılan davanın açıldı ı anla ılmaktadır.

Bu durumda, bakılmakta olan davanın, davacı ırkete sigortalı olan aracın. Karayolları Genel Müdürlü ü'nün, yapımı, bakımı ve i letilmesi ile görevli ve sorumlu oldu u yolda trafik düzeni ve güvenlik önlemlerini almaması nedeniyle meydana gelen trafik kazasından dolayı ödenen tutarın tazmini isteminden kaynaklandı ı ve bu nedenle de i bu uyu mazlı ın 2918 sayılı Kanun'dan do an bir sorumluluk davası niteli inde oldu u anla ılmakla, uyu mazlı ın görüm ve çözümünde anılan Kanun'un yukarıda aktarılan 110. maddesi uyarınca adli yargının görevli oldu u sonucuna varılmı tir."

3. Davacı vekili bu kez benzer istemle adli yargıda dava açmı tir.

B. Adli Yargıda

4. **Ankara 17. Asliye Hukuk Mahkemesi 26/02/2019 tarihli ve E.2019/121, K.2019/90 sayılı dosyada "Davanın yargı yolu bakımından reddine"** karar vermi , istinaf edilmeyen dosyanın 20/10/2020 tarihinde kesinle ti i belirlenmi tir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı öyledir:

"2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-b maddesi gere ince " dari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davalarının" idare mahkemelerinde açılması gerekti i, somut olayda ise, davacı tarafın, meydana gelen trafik kazası sonucu kendi sigortalısına ödemi oldu u bir kısım miktarın, kazanın olu umunda, kazanın meydana geldi i yolda, gerekli güvenlik tedbirlerini almayan ve görev ve sorumlulu unu usulen yerine getirmedi i belirtilen Karayolları Genel Müdürlü ünün hizmet kusurundan bahisle, davalı taraftan tahsiline karar verilmesini talep etti i, buna kar ın, idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları do rudan zarar görenler tarafından açılacak tam yargı davalarının, idari yargı mercilerine açılması gerekir."

5. Davacı vekili idari ve adli yargı yerlerince verilmi olan kesinle mi görevsizlik kararları nedeniyle olu tu unu ileri sürdü ü olumsuz görev uyu mazlı ının giderilmesi istemiyle 26/09/2019 tarihli dilekçe ile Uyu mazlık Mahkemesine ba vurulmasını talep etmi olmakla, dava dosyası Ankara 17. Asliye Hukuk Mahkemesinin 29/01/2021 tarih ve E.2019/121 sayılı üst yazısı ile Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmi tir.

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

6. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenli i yönünden trafik düzenini sa layacak ve trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek oldu u; "Kapsam" ba lıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kurulu ları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalı ma usulleri ile di er hükümleri kapsadı ı ve bu Kanun'un karayollarında uygulanaca ı belirtilmi tir.

7. Aynı Kanun'un, "Karayolları Genel Müdürlü ünün görev ve yetkileri" ba lıklı 7. Maddesi öyledir:

“Karayolları Genel Müdürlü üünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri unlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu oldu u karayollarında can ve mal güvenli i yönünden gerekli düzenleme ve i aretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırarak,

b) Tüm karayollarındaki i aretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

d) Trafik ve araç tekni ine ait görü bildirmek, karayolu güvenli ini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu oldu u karayollarında, ç i leri Bakanlı unın uygun görü ü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve i aretlemek,

f) Trafik kazalarının olu nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırarak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu oldu u karayollarında trafik güvenli ini ilgilendiren kav ak, durak yeri, aydınlatma, yol dı ı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya di er kurulu larca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile i aretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırarak,

j) (De i ik: 17/10/1996 - 4199/5 md.) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutana ı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli i lemin yapılması için en yakın trafik kurulu una teslim etmek,

k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmı olan yönetmeliklerle verilen di er görevleri yapmaktır”

8. Öte yandan 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlü e giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle de i ik 110. maddesinde “ *leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dâhil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmüünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.*

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumlulu a ili kin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulundu u yer mahkemelerinden birinde açılabilere i gibi kazanın vuku buldu u yer mahkemesinde de açılabilir”; Geçici 21. maddesinde de “Bu Kanununun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ili kin hükmü, yürürlü e girdi i tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek dare Mahkemesinde açılmı bulunan davalara uygulanmaz” denilmi tir.

9. Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında “ *Di er mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyu mazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır.*” denilmektedir.

B. Yargı Kararları

10. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararında u gerekçe ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemi ve iptal istemini oy birli iyle reddetmi tir:

“... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildi i üzere, tarihsel geli ime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemi ve idari uyu mazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danı tay yetkili kılınmı tır. Bu

nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyu mazlı ın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulundu unu söylemek olanaklı de ildir. Ancak, idari yargının denetimine ba lı olması gereken idari bir uyu mazlı ın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. tiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker ki i ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ili kin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülece ini öngörmektedir. tiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildi i gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizli i giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sa lanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldı ı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındı ı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görülece i yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik oldu u anla ılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu eridi üzerindeki araç trafi inden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdi i konusunda bir tartı ma bulunmamaktadır. dare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadı ı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı de ildir. tirazın reddi gerekir..."

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

11. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/03/2021 tarihli toplantısında, 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyu mazlı ı do du u, adli yargı dosyası ile idari yargı dosya bilgilerinin 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine adli yargı yerince Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin i lemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin davada adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

13. Dava, davalı Karayolları Genel Müdürlü ünün sorumluluk alanındaki yolda meydana gelen maddi hasarlı kaza sebebiyle, davacı irket tarafından ödenen hasar bedelinin, kusuru oranında davalı kurumdan rücuen tahsili istemiyle açılmı tır.

14. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebilece ine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan do an tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadı ına dair olup, esas itibarıyla görev konusunda verilm i bir karardır ve Anayasa'nın

158 inci maddesi uyarınca, ba ta Mahkememiz olmak üzere di er yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesinde dir.

15. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin i aret edilen kararı gözetildi inde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenli i yönünden trafik düzeninin sa lanarak trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadı ı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalı ma usullerini kapsadı ı, dolayısıyla olu an trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli oldu u; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 17. Asliye Hukuk Mahkemesinin 26/02/2019 tarihli ve E.2019/121, K.2019/90 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGI YER N N GÖREVL OLDU UNA,

B. Davacı vekilinin ba vurusunun kabulü ile Ankara 17. Asliye Hukuk Mahkemesinin 26/02/2019 tarihli ve E.2019/121, K.2019/90 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

01/03/2021 tarihinde Üye Ahmet ARSLAN'ın kar ı oyu ve OY ÇOKLU U LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KARAR

darenin kendi kurulu kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlamak amacıyla yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karışında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 01/03/2021

Üye
Ahmet ARSLAN